

Uchwała Komisji Habilitacyjnej
z dnia 21 kwietnia 2022 roku
w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
księdzu dr. Piotrowi Karpińskiemu
w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia.

Powołana w dniu 09 czerwca 2021 r. przez Radę Dyscypliny Filozofia Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w, na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (zwanej dalej Ustawą 2.0) oraz na podstawie § 13 ust. 2. *Regulaminu nadawania stopni i tytułu profesora na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie*, stanowiącego Załącznik do Uchwały nr 162/2020 Senatu Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu nadawania stopni i tytułu profesora na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie* (zwanego dalej Regulaminem), Komisja Habilitacyjna w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego ks. dr. Piotrowi Karpińskiemu, działała w składzie:

osoby wyznaczone przez Radę Doskonałości Naukowej:

- prof. dr hab. Tadeusz Szubka – przewodniczący komisji
- prof. dr hab. Wioletta Kowalska - recenzent komisji
- prof. dr hab. Jacek Migasiński - recenzent komisji
- prof. dr hab. Marek Maciejczak – recenzent komisji

osoby wyznaczone przez Radę Dyscypliny Filozofia UPJPII w Krakowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Gadacz - recenzent komisji
- ks. dr hab. Jarosław Jagiełło, prof. UPJPII - członek komisji
- dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII - sekretarz komisji

Działając na podstawie:

1. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.),
2. *Regulaminu nadawania stopni i tytułu profesora na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie*, stanowiącego Załącznik do Uchwały nr 162/2020 Senatu Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu nadawania stopni i tytułu profesora na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie*,

Komisja Habilitacyjna wzięła pod uwagę:

- 1) osiągnięcia naukowe, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2a Ustawy 2.0;
- 2) aktywność naukową Habilitanta realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (por. art. 219 pkt. 3 Ustawy 2.0);
- 3) wynik kolokwium habilitacyjnego (por. art. 221 pkt. 9 Ustawy 2.0).

Podstawą oceny dokonań wymienionych w pkt. 1-3 były:

- 1) monografia pod tytułem *Odślanianie cielesności. Wieloaspektowa problematyka ciała w fenomenologii francuskiej*, Wyd. WAM, Kraków 2020 ss. 408, recenzja wydawnicza ks. prof. dr hab. Ryszard Moń;
- 2) sporządzony przez Habilitanta autoreferat i zestawiony przez niego wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej (wraz z załączoną dokumentacją);
- 3) sporządzone przez recenzentów oceny osiągnięć;
- 4) przebieg kolokwium habilitacyjnego;
- 5) wykład habilitacyjny;
- 6) dyskusja członków Komisji Habilitacyjnej.

Zgodnie z art. 221 ust. 9a Ustawy 2.0 oraz § 11 Regulaminu, w dniu 21 kwietnia 2022 roku zostało przeprowadzone kolokwium habilitacyjne, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających transmisję kolokwium w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami, oraz wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy kolokwium mogli swobodnie wypowiadać się w jego toku.

UCHWAŁA

Biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowe i dydaktyczne Habilitanta, przedstawione przez recenzentów opinie, przeprowadzone kolokwium habilitacyjne, po dyskusji, Komisja podjęła uchwałę o wystąpieniu do Rady Dyscypliny Filozofia Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie z wnioskiem o nadanie:

**księdzu doktorowi Piotrowi Karpińskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie naukowej filozofia.**

Uchwała zapadła następującym stosunkiem głosów:

Uprawnionych do głosowania	7 osób
Oddano głosów	7
Głosów nieważnych	0
Głosów ważnych	7

W tym:

- za nadaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego (TAK): 7 głosów (prof. dr hab. Tadeusz Szubka, prof. dr hab. Wioletta Kowalska, prof. dr hab. Jacek Migasiński, prof. dr hab. Marek Maciejczak, prof. dr hab. Tadeusz Gadacz, ks. dr hab. Jarosław Jagiełło, prof. UPJPII Krajewski, dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII)

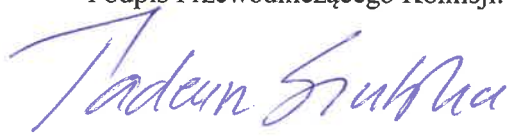
- o odmowie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego (NIE) – głosów: 0

- WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – głosów: 0

Głosowanie (zgodnie z art. 221 ust. 10 Ustawy 2.0) miało charakter jawny.

Podjęta przez komisję habilitacyjną uchwała (zgodnie z art. 221 ust. 10 Ustawy 2.0) ma status opinii.

Podpis Przewodniczącego Komisji:

prof. dr hab. Tadeusz Szubka

UZASADNIENIE

1. INFORMACJE OGÓLNE

Ks. dr Piotr Karpiński odbywał studia magisterskie z ekonomii w zakresie handlu zagranicznego na Akademii Ekonomicznej w Krakowie (mgr ekonomii 2001r.). Magisterium z teologii uzyskał po studiach teologicznych na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie w 2006 roku. Ks. dr Karpiński ukończył również studia podyplomowe na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2009 roku, kierunek: retoryka. W tym samym roku uzyskał tytuł licencjata kanonicznego na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (praca mgr uznana za licencjacką). Doktorat z nauk teologicznych obronił na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w roku 2011, tytuł rozprawy doktorskiej: „Antropologia kazań księdza Józefa Tischnera”, promotorem był o. prof. dr hab. Jacek Kupczak OP. Ks. dr Piotr Karpiński jest od roku 2011 wykładowcą filozofii w Wyższym Seminarium Duchownym w Łowiczu – Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie (od 2020 Akademia Katolicka w Warszawie), od 2015 pełni funkcje *docens stabilis* w Wyższym Seminarium Duchownym w Łowiczu. Od roku 2014 ks. dr Piotr Karpiński jest dyrektorem i nauczycielem filozofii w Klasycznym Liceum Ogólnokształcącym im ks. Stanisława Konarskiego w Skierniewicach.

2. OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE HABILITANTA

2.1. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIE

Osiągnięciem naukowym, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy, jest monografia: *Odstanianie cielesności. Wieloaspektowa problematyka ciała w fenomenologii francuskiej*, Wyd. WAM, Kraków 2020, ss. 408, recenzja wydawnicza ks. prof. dr hab. Ryszard Moń.

2.2. POZOSTAŁA AKTYWNOŚĆ NAUKOWA

Podstawą oceny pozostałej aktywności naukowej Habilitanta były:

- Artykuły opublikowane w czasopismach naukowych pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego – 27 oraz 18 recenzje; 7 sprawozdań
- Rozdziały opublikowane w monografiach naukowych – 5
- Wystąpienia na konferencjach krajowych pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego - 12;
- Wystąpienia na konferencjach międzynarodowych pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora

a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego - 0

- Współorganizacja konferencji międzynarodowych – 0

- Współorganizacja konferencji krajowych – 0

- Udział w innych zespołach badawczych pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego – 0

- Liczba cytowań publikacji wnioskodawcy, z oddzielnym uwzględnieniem autocytowań, pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego - 6 cytowań według bazy danych Google Scholar, 1 autocytowanie.

2.3 OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE, POPULARYZATORSKIE I ORGANIZACYJNE

- Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych wraz z informacją o pełnionych funkcjach - 1; (członek Polskiego Towarzystwa Fenomenologicznego)

- Staże odbyte w instytucjach naukowych lub artystycznych, w tym zagraniczne, pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego – 5; (kwerendy naukowe i biblioteczne: Universite de Nantes, Paryż; Instytut Katolicki w Paryżu; Universite de Nice, Sophia Antipolis; Centre Universitaire Mediterranen, Nicea)

- Informacja o recenzowanych pracach naukowych lub artystycznych: 3 mgr

- Działalność dydaktyczno-popularyzatorska: prowadzenie zajęć w Wyższym Seminarium Duchownym w Łowiczu: lektorat z języka francuskiego (2009 – 2012), historia filozofii nowożytnej i współczesnej – ćwiczenia (od 2011 do dnia dzisiejszego), seminarium magisterskie (od 2011), wykład z filozofii przyrody (od 2015 do dnia dzisiejszego). Od 2013 ks. dr Karpiński jest członkiem Komitetu Okręgowego Olimpiady Filozoficznej w Skierniewicach. Wprowadził do Klasycznego Liceum Ogólnokształcącego w Skierniewicach przedmiot „Podstawy filozofii”, od 2014 przygotowuje uczniów do Olimpiady Filozoficznej, 13 uczniów było finalistami Olimpiady w latach 2015 – 2020.

Szczegółowy wykaz osiągnięć Habilitanta znajduje się w przygotowanych przez niego *Autoreferacie* i *Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny.*

3. OCENA GŁÓWNEGO OSIĄGNIĘCIA ORAZ POZOSTAŁEJ DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

3.1 OCENA RECENZENTÓW

Prof. dr hab. Wioletta Kowalska rozpoczyna swoją recenzję od omówienia głównej monografii, w której Autor stawia sobie ambitne cele. Problem ciała jest obecny od dawna w filozofii, francuska fenomenologia jest w Polsce dość znana, problem ciała był podejmowany przez polskich autorów. Cel rozprawy jest historyczno-filozoficzny oraz metafizyczny, a samo przedsięwzięcie ma sens poznawczy. Monografia składa się z ośmiu rozdziałów, konstrukcja rozprawy jest przejrzysta, posiada również walory dydaktyczne, Autor umieszcza swoje analizy w szerszym kontekście historii filozofii francuskiej i fenomenologii. Na poziomie formalnym rozprawa ma charakter podręcznika akademickiego. Rozprawa jest bardzo obszerna i jej słabością są powtórzenia stwierdzeń, które wracają w kolejnych partiach książki w postaci bardziej szczegółowej i analitycznej. Rozdział ósmy przykładowo nie wydobywa zapowiadanego „rdzenia francuskiej fenomenologii ciała” lecz streszcza poprzednie w nowy sposób porządkując omówione treści. Korpus książki stanowią analizy dotyczące myśli sześciu francuskich autorów; analizy są nierówne. Na poziomie ogólnym są trafne, ale nie są wolne od błędów, czasami Autor wikła się w sprzeczności (szczegółowo wypunktowane w recenzji przez prof. Kowalską). Jednak mimo wymienionych przez prof. Kowalską błędów i nieścisłości, analizy należy uznać za poprawne i solidne. Autor wykazuje się dobrą znajomością twórczości omawianych autorów.

Analiza tytułowego zagadnienia została niestety rozmyta i przykryta drobiazgowymi wywodami. Prof. Kowalska stwierdza, że proporcje między analizą problemu cielesności w danej propozycji filozoficznej i rekonstrukcją ogólniejszego kształtu tych propozycji zostały nieco zachwiane ze szkodą dla bardziej precyzyjnego omówienia i przeanalizowania tytułowego problemu. Niewiele w tej obszernej pracy jest cytatów z tekstów źródłowych oraz punktowej, wnikliwej i krytycznej analizy konkretnych fragmentów omawianych dzieł, które dotyczą fenomenu ciała. Rekonstrukcja mimo iż wielosłowna, pozostaje ogólnikowa i brakuje jej wyraźnego wymiaru porównawczego. Słabość rozprawy można jednak usprawiedliwić złożonością, trudnością i względną nowością omawianej problematyki. Problem ciała jest obecnie szeroko dyskutowany w filozofii, a Autorowi należy się uznanie za podjęcie tej trudnej i aktualnej problematyki, jak również za próbę zmierzenia się z jej „wieloaspektowością”.

Mimo zasadniczego charakteru rekonstrukcyjnego rozprawy Autor stara się wnieść własny wkład, proponując na końcu pracy „zwrot erotyczny” w fenomenologii ciała, czyli w rozumieniu Autora, zorientowanie dociekań filozoficznych na fenomen miłości jako centralny element życia cielesno – duchowego.

Ogólna ocena monografii pozostaje bardziej pozytywna niż negatywna, jest to dzieło stanowiące próbę syntezy i przekrojowej panoramy ważnych współczesnych koncepcji dotyczących fenomenu ludzkiej cielesności, a napisana w bardziej zwięzły sposób nadawałaby się na podręcznik akademicki.

Poza główną monografią w dorobku Habilitanta znajduje się monografia pt.: *Zrozumieć człowieka. Antropologia kazań ks. Józefa Tischnera*, która jest opublikowaną wersją rozprawy doktorskiej z nauk

teologicznych, 28 artykułów naukowych, 5 rozdziałów w monografiach naukowych, 20 recenzji i 7 sprawozdań. Dorobek podzielony został przez Habilitanta na 5 obszarów badawczych i solidnie omówiony w autoreferacie. Część tekstów należy do pogranicza teologii i filozofii, prof. Kowalska nie podejmuje się rozstrzygnięcia, które z tekstów należą stricte do filozofii, podobnie jak nie podejmuje się zakreślania granicy pomiędzy teologią a filozofią. Wszystkie teksty Habilitanta mają wymiar filozoficzny, ale tylko część z nich, głównie dotyczące myśli francuskich fenomenologów, nosi cechy akademickich badań filozoficznych. Działalność publikacyjną Habilitanta prof. Kowalska ocenia raczej dobrze. Habilitant brał również aktywny udział w konferencjach naukowych, a swoją działalność naukową prowadził również w instytucjach zagranicznych, głównie we Francji. Ogólna aktywność naukowa ks. dra Karpińskiego jest wystarczająco intensywna i obejmuje wszystkie rodzaje działalności oczekiwanej od Habilitanta. Działalność dydaktyczną Habilitanta prof. Kowalska uznaje również za wystarczającą, wskazując jednocześnie, że trudno ocenić na ile zajęcia z przedmiotów filozoficznych w Wyższym Seminarium Duchownym mają charakter akademicki. Z całą jednak pewnością sukcesu na polu dydaktycznym – finaliści Olimpiady Filozoficznej – dobrze świadczą o umiejętnościach dydaktycznych ks. dra Karpińskiego.

Aktywność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzacyjna jest w ocenie prof. Kowalskiej najsilniejszą stroną Habilitanta. Recenzja kończy się poparciem wniosku o nadanie ks. dr Piotrowi Karpińskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie filozofii.

Prof. dr hab. Jacek Migasiński w swojej ocenie głównego dokonania podkreśla, że Habilitant podjął się zadania ambitnego i niezwykle potrzebnego ze względu na stan wiedzy w Polsce, jakim jest całościowe przedstawienie francuskiej fenomenologii ciała w jednej monografii. Praca posiada osiem rozdziałów, a strukturę pracy można uznać za właściwą pod warunkiem, że wykorzystano całą dostępną literaturę, zwłaszcza w języku polskim oraz, że rozdział ósmy jest rozdziałem podsumowującym. Recenzent szczegółowo omawia poszczególne rozdziały wskazując ich mocne i słabe strony. W rozdziale drugim poświęconym filozofii Sartre'a pojawia się „galimatias pojęć” świadczący o bezradności Autora, a którego można było uniknąć odwołując się do książki prof. Kowalskiej pt.: *W poszukiwaniu straconej syntezy. Jean – Paul Sartre i paradygmaty filozoficznego myślenia*; Autor nie uwzględnił w bibliografii tej pracy. O ile do rozdziału trzeciego uwag krytycznych prof. Migasiński nie ma, to rozdział czwarty poświęcony Levinasowi otrzymuje ocenę krytyczną. Rozważania rozdziału piątego są rozproszone i brak im nici przewodniej, którą mogłaby dostarczyć praca Jarosława Jakubowskiego, *Skończoność egzystencjalna. Studium nad filozofią Paula Ricoeur'a*, do której Autor nie nawiązuje. Rozdział szósty, podobnie jak rozdział piąty, otrzymuje ocenę krytyczną, między innymi z powodu braków w odniesieniach do literatury przedmiotu, co powoduje że czytelnik niezaznajomiony z filozofią Michaela Henry'ego przedstawionych analiz może nie zrozumieć. W rozdziale siódmym

Habilitant nie uniknął niejasności i przeinaczeń, które prof. Migasiński precyzyjnie przedstawia w swojej recenzji. Mimo tego, zbiorcza rekonstrukcja pojęcia „donacji” Marion jest poprawna. Rozdział ósmy monografii stanowi syntezę pracy. Poza wartościowymi wnioskami z poprzednich rozdziałów jest w nim sporo powtórzeń z rozdziałów poprzedzających, a ze względu na oderwanie od źródłowego kontekstu zdarzają się sformułowania wprawiające w konfuzję, co powoduje, że rozdział nie ma charakteru ostatecznej syntezy, a końcowe teoretyczne stanowisko prezentowane jako własne autora nie jest dostatecznie przekonywujące.

Przedstawione cele monografii są z pewnością godne aprobaty, jednak monografia jako całość nie zrealizowała ambitnego zadania zaprezentowania na gruncie polskim całościowego obrazu francuskiej fenomenologii ciała ze względu na liczne braki, w tym braki bibliograficzne oraz ze względu na niedoskonałości warsztatu badawczego Autora.

Z oceny pozostałego dorobku naukowego ks. dra Karpińskiego prof. Migasiński wyłącza artykuły o tematyce teologicznej ze względu na brak wystarczających kompetencji do ich oceny. Z 27 artykułów o tematyce filozoficznej 6 opublikowanych zostało w czasopiśmie o zasięgu lokalnym, w którym Habilitant był sekretarzem redakcji, a później zastępcą redaktora naczelnego. Tematycznie artykuły powiązane są z tematem głównego dokonania, czyli przedłożoną do oceny monografią, co powoduje powtórzenia. Poziom naukowy artykułów jest nierówny, część ma charakter informacyjny, część należy ocenić wysoko, jak artykuły poświęcone filozofii Paula Ricoeur’a. Artykuł pt.: *Problem relacji między materią a duchem. Od ontologii do fenomenologicznej estetyki*, nie spełnia standardów tekstu o tematyce filozoficznej. Z kolei artykuł *Fenomen zerwania* ma charakter kazania, a nie tekstu naukowego. Wątpliwości recenzenta budzi również sens publikowania w języku angielskim artykułów w czasopiśmie o lokalnym zasięgu. Ogólny bilans oceny tego aspektu dorobku naukowego wypada jednak pozytywnie, a oceniane publikacje stanowią wartościowy wkład w popularyzację wiedzy filozoficznej w Polsce.

W konkluzji prof. Migasiński stwierdza, że nie może poprzeć wniosku o dopuszczenie ks. dra Piotra Karpińskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego z powodów wyszczególnionych w przedłożonej recenzji.

Prof. dr hab. Marek Maciejczak omawiając główne osiągnięcie Habilitanta stwierdza, że Autor poprzez postawione cele główne, przedstawienie francuskiej fenomenologii ciała oraz wskazanie zamian w metodzie fenomenologicznej, wyznaczył jednocześnie strukturę pracy. Rozdział I pracy omawia trzy konteksty francuskiej fenomenologii ciała: swoistość filozofii francuskiej, problematykę ciała w filozofii francuskiej oraz koncepcje filozoficzne Kartezjusza, Maine de Birana oraz Bergsona, recepcję Husserla i ontologii egzystencjalnej Heideggera. Następnie wskazuje na francuskich filozofów, którym poświęcone zostają dalsze rozdziały pracy. Habilitant pokazuje, że w fenomenologii francuskiej występują wyraźnie dwie tendencje: metafizyczna i teologiczna, formułuje własną ocenę stanowisk.

Monografię kończy podsumowanie treści rozdziałów oraz wskazanie możliwości dalszych badań. Habilitant wskazuje na nieobecność dwóch tematów w filozofii francuskiej: „czasowy wymiar ciała” oraz „płciowość i seksualność człowieka”. Przedłożona monografia jest znaczącym osiągnięciem badawczym, o jasnych celach badawczych, które zostają zrealizowane. Praca zawiera rzetelne i pełne charakterystyki najważniejszych osiągnięć fenomenologii francuskiej. Monografia daje przekonujący obraz problematyki ciała w fenomenologii francuskiej. Autor spójnie przedstawia złożone koncepcje wybranych filozofów. Formułowane oceny są raczej celne. Własne wnioski z analiz Autor formułuje ostrożnie, niekiedy wnioski nie są poparte uprzednią argumentacją, co jest jedyną słabą stroną przedłożonej monografii.

Pozostały dorobek naukowy w postaci artykułów prof. Maciejczak ocenia jako rzetelny, o logicznej strukturze, z celnymi wnioskami, opatrzony bogatą bibliografią. Również działalność dydaktyczna i popularyzatorska jest na właściwym poziomie. Przedłożony dorobek naukowy i dydaktyczny spełnia wymagania w związku z ubieganiem się z o stopnie doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia. Prof. Maciejczuk popiera dopuszczenie ks. dra Piotra Karpińskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. Tadeusz Gadacz prezentując dorobek naukowy ks. Piotra Karpińskiego podkreśla znaczenie głównego osiągnięcia, czyli przedłożonej do recenzji monografii. Jest to dzieło wielowarstwowe ze względu na sposób postawienia celu badawczego. Monografia spełnia bez zastrzeżeń wymagania metodologiczne, co należy docenić i podkreślić. Do siedmiu rozdziałów monografii prof. Gadacz nie ma uwag. Najbardziej istotnym jest ostatni rozdział monografii. Z poszczególnymi wątkami w przedłożonej pracy można dyskutować, jest to jednak pierwsza, najbardziej kompletna, porównawcza synteza francuskiej fenomenologii ciała i będzie to punkt odniesienia do dalszych badań. Praca jest niezwykle rzetelna, odwołuje się do bogatej bibliografii, napisana poprawnym językiem, co dowodzi również talentów dydaktycznych jej Autora.

Pozostały dorobek naukowy (artykuły) prof. Gadacz ocenia jak ważne i wnoszące wiele do rozumienia filozofii współczesnej, szczególnie francuskiej. Również działalność dydaktyczna i popularyzatorska Habilitanta otrzymuje wysoką pozytywną ocenę.

W podsumowaniu prof. Gadacz wyraża pozytywną opinię w odniesieniu całego dorobku naukowego ks. dra Piotra Karpińskiego, stwierdzając, że monografia oraz dorobek naukowy po doktoracie stanowią nowy, inspirujący wątek w badaniach filozoficznych. Prof. Gadacz wnosi o nadanie ks. dr Piotrowi Karpińskiemu stopnia doktora habilitowanego z filozofii w dziedzinie nauk humanistycznych.

3.2 OCENA POZOSTAŁYCH CZŁONKÓW KOMISJI

Ks. dr. hab. Jarosław Jagiełło zwraca uwagę na to, że stosownie do treści USTAWY z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a w szczególności jej zapisu w art. 219 ust. 1 pkt 2, ks. dr Piotr Karpiński, filozof, teolog, nauczyciel i duszpasterz przedstawił jako swoje osiągnięcie naukowe książkę *Odsłanianie cielesności. Wieloaspektowa problematyka ciała w fenomenologii francuskiej*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2020, ss. 408. Jest to obszerna publikacja, złożona z Uwag wstępnych, 8 rozdziałów, Zakończenia, solidnie przygotowanej bibliografii i dwujęzycznego, angielskiego i francuskiego, streszczenia. Spis treści ma dwie wersje: klasyczną i analityczną. Rozdziały 2-7, o charakterze rekonstrukcyjno- analitycznym, zostały opatrzone konkluzjami, które uwypuklają myśl przewodnią Autora książki i ułatwiają jej lekturę. Rozdział ósmy ma wymiar komparatystyczno-syntetyczny. To właśnie w nim Autor usiłuje wyeksponować sam rdzeń fenomenologii francuskiej, której mapę problemową tworzą tacy filozofowie jak Jean Paul Sartre (był fenomenologiem tylko po części), Maurice Merleau Ponty, Emmanuel Lévinas, Paul Ricoeur, Michel Henry, Jean Luc Marion, częściowo zaś również Gabriel Marcel. Jest to zatem rdzeń wielowarstwowy, polifoniczny, odkrywany w różnych sferach tematycznych, które w optyce Habilitanta są względem siebie komplementarne. Z racji swojej treści, rozdział ósmy jest w moim przekonaniu najważniejszy w książce i stanowi jej faktyczne zwieńczenie. W to zwieńczenie wpisują się również próby ekspozycji we francuskiej fenomenologii XX wieku tendencji prawdziwie metafizycznych i teologicznych, co uznaję za wartość dodaną rozprawy. Twierdzę tedy, że ważne jest zwrócenie uwagi na te tendencje choćby z tego powodu, że one wyznaczyły późniejszą narrację metafizyczno-teologiczną, promowaną w poglądach takich uczonych i duszpasterzy jak np. Edward Schillebeeckx, Yves Congar, Hans Urs von Balthasar. W tym kontekście dodać należy, że Piotr Karpiński zasadnie przeciwstawia się próbom odczytania teologicznego zwrotu fenomenologicznego jako przemiany fenomenologii w teologię. Ta rozprawa jest znamieną w swej treści i w tym sensie, że już w swoim tytule zdradza podstawowe stanowisko na temat rozumienia ciała i fenomenu cielesności zarówno jej Autora jak i głównych przedstawicieli fenomenologii francuskiej. Autor wraz z filozoficznymi bohaterami swojej książki, chce odsłaniać cielesność, odkrywać ją, doświadczać jej w przeżywaniu jak jakąś tajemnicę, która uchyla się jakimkolwiek możliwościom swego uprzedmiotowienia, co w rezultacie uniemożliwia redukcjonistyczne rozpoznania istoty ciała i świadomości cielesności.

Jako pierwszy cel główny dzieła, Habilitant wyznacza sobie „przedstawienie, zbadanie werbalizację wieloaspektowej problematyki ciała” głównie w fenomenologii francuskiej (s. 16). Celem drugim jest pokazanie, w jaki sposób Francuzi zmodyfikowali klasyczną, niemiecką metodę fenomenologiczną w badaniu ciała, które przez fenomenologów francuskich jest opisywane w doświadczeniu pierwszej a nie trzeciej osoby. Ciało nie jest więc przedmiotem, lecz wydarzeniem i jako takie jawi się człowiekowi (*passim*). Fenomenologiczna metoda badania, zastosowana w pracy, uzupełniona jest przez Autora metodą analityczno-hermeneutyczną i sporadycznie historyczną.

Mając to wszystko na uwadze, stwierdzam, że pod względem formalno-metodologicznym rozprawa nie budzi moich większych zastrzeżeń. Habilitant wyraźnie postawił problem filozoficzny, uzasadnił wybór tematu pracy, wskazał też na obecny stan badań nad ciałem i cielesnością, wreszcie wywiązał się z realizacji postawionych sobie celów badawczych i na zakończenie pracy równocześnie wskazał na dalszą perspektywę badawczą (s. 376). Naturalnie zawsze powstaje w tym kontekście pytanie, w jakim stopniu Autor wywiązał się z postawionego sobie zadania.

Chciałbym zatem zwrócić uwagę na niektóre dyskusyjne a nawet nieraz budzące sprzeciw szczegóły tej pracy. Szkoda, że tworzeniu pejzażu filozoficznego zainteresowania problematyką ciała w XX wieku Habilitant okrył niemal zupełnym milczeniem wielką filozofię ciała i cielesności, która za sprawą metody badawczej, właśnie fenomenologicznej, tak prężnie rozwijała się w łonie klasycznej niemieckiej antropologii filozoficznej. 50 strona pracy świadczy o tym, że Autor w jakiejś mierze zna tę problematykę. Tym bardziej zaskakuje okoliczność, że przy wstępnym zagajeniu problematyki ciała i cielesności, Autor słusznie odniósł się do Edmunda Husserla i Martina Heideggera, gdy tymczasem zupełnie zlekceważył stanowisko Maksa Schelera, Helmutha Plessnera czy Arnolda Gehlena. Skoro zaś mowa o Husserlu i Heideggerze, to należy podkreślić, że filozofia ani jednego ani drugiego nie stanowi w pracy wnikliwego przedmiotu zainteresowań Habilitanta. Świadczą o tym niektóre ustępy w pracy, a te, które dotyczą Heideggera są szczególnie, przynajmniej dla mnie, problematyczne. Np. na stronach 270-272 aż się roi od skrótów myślowych, ot choćby takich jak: „U Heideggera bycie sytuuje się z dala od bytu” (s. 271). Te skróty, a także niektóre apodyktyczne stwierdzenia Autora, nie tylko deformują myśl Heideggera, lecz od razu sytuują Habilitanta na straconej pozycji interpretacyjnej. Przykłady takich nieszczęśliwych sformułowań w tekście można mnożyć. Niejednokrotnie są one rezultatem interpretacji zdań, fragmentów dzieł źródłowych, jednakże zdań często wyrwanych z kontekstu (s. 20, 60, 211 itd.).

Pomimo tych niezgrabności tekstowych, czy wręcz niektórych wyrazów niezrozumienia rozpoznań jakiegoś filozofa, uznaję książkę o odsłanianiu cielesności za pracę filozoficznie ważną. Nie znam, przynajmniej w polskiej literaturze, tak całościowo opracowanego zagadnienia ciała i cielesności w fenomenologii francuskiej. Choć ks. Karpiński poniekąd śpieszy się w swojej książce, co sprawia, że nieraz porusza się na powierzchni jakiegoś zagadnienia lub np. utożsamia „rozdział czwarty z cielesnością” (s. 20), a ciało u Sartre’a z „zestawem metafor i motorem działania” (s. 60), to jednak w moim przekonaniu jest on znawcą tematu i stanu dyskusji na temat ciała i cielesności. Jest także solidny i precyzyjny w odsyłaniu czytelnika do literatury źródłowej, co znowu jest kolejną wartością dodaną do jego warsztatu naukowego. Poza tym z powodzeniem pokazuje oryginalny charakter koncepcji ciała w myśli francuskich fenomenologów. Zatem w sumie pozytywnie oceniam monografię Piotra Karpińskiego, stanowiącą jego główne osiągnięcie naukowe.

Podobnie pozytywnie ks. dr hab. Jarosław Jagiełło, prof. UPJPII ocenia dorobek naukowy ks. dra Piotra Karpińskiego. Mamy tu do czynienia najpierw z jego wydaną drukiem dysertacją doktorską. Karpiński

opublikował również 28 artykułów naukowych (6 w języku angielskim i dwa w języku francuskim) w czasopismach, natomiast kolejnych pięć włączył jako rozdziały do monografii wieloautorskich. Dokonał także trzech tłumaczeń z języka francuskiego i co ważne napisał 20 recenzji. Brał udział w 13 konferencjach o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim. Jest on członkiem Polskiego Towarzystwa Fenomenologicznego, jest związany z IFiS PAN, Instytutem Myśli Józefa Tischnera, z KUL-em i UPJPII.

Chyba zasadnie można powiedzieć, że choć swój dorobek naukowy Karpiński wspiera na dwóch filarach: Marionie i Ricoeurze, to napisał on także artykuły poświęcone choćby Edycie Stein, Karolowi Wojtyła czy Józefowi Tischnerowi. W tym kontekście odnotowuję w moim przekonaniu ważny tekst poświęcony problematyce wstydu, którą jako jeden z pierwszych w powojennej Polsce rozwinął Karol Wojtyła. Spośród podzielonych przez Karpińskiego na bloki tematyczne opracowań znaczące są teksty poświęcone miłości i relacjom erotycznym. Tę problematykę uwydatni Karpiński w swojej książce habilitacyjnej. Zresztą kilka artykułów zostało wykorzystane przez Karpińskiego w tejże książce. Za doniosły w treści uznaję artykuł o pewności pozytywnej i negatywnej Mariona. Filozofowie religii wiedzą, jak cenne może być to rozpoznanie Mariona dla interpretacji niewidzialnych fenomenów życia religijnego. W moim przekonaniu bardzo znaczący filozoficznie jest artykuł o śmierci, skończoności i nieskończoności u Tischnera i Jankéléwitscha. Z tak oryginalnym ujęciem tej problematyki spotykam się po raz pierwszy. Także z uznaniem patrzę na poświęcenie dydaktyczne dra Karpińskiego, na jego współpracę z młodzieżą i jakże efektywną promocję filozofii wśród młodego pokolenia Polaków.

Podsumowując stwierdzam, że zarówno jego dorobek naukowy jak i działalność dydaktyczna stoją na satysfakcjonującym mnie poziomie i należy je uznać za istotny wkład Habilitanta w promocję filozofii nie tylko w Polsce.

Choć ks. dr Piotr Karpiński zdradza pewne trudności w swojej pracy naukowej, to jednak w stopniu dobrym jest rozwiniętą osobowością naukową, człowiekiem, który z uporem poszukuje prawdy w obszarach podejmowanych przez siebie badań. O tym świadczy zarówno jego główne osiągnięcie naukowe jak i wymienione przez niego inne prace pisemne. Poza tym Habilitant, jak świadczy o tym cały jego dorobek badawczo-publicystyczny, jest niezwykle pracowitym człowiekiem i utalentowanym popularyzatorem filozofii.

Wymienione przez ks. dr hab. Jarosława Jagiełłę, prof. UPJPII walory pracy badawczej Habilitanta powodują pozytywną końcową ocenę jego osiągnięć filozoficznych. Dlatego kierując się obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej ustawodawstwem, określającym kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, ks. dr hab. Jarosława Jagiełłę, prof. UPJPII stwierdza, że ks. dr Piotr Karpiński spełnia te kryteria zarówno w osiągnięciu naukowym, to znaczy w książce „Odsłanianie cielesności”, jak i w całym swoim dorobku naukowym i dydaktycznym. W związku z tym ks. dr hab. Jarosław Jagiełło, prof. UPJPII wnosi o nadanie ks. dr. Piotrowi Karpińskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie Filozofia.

Prof. dr hab. Tadeusz Szubka w swojej opinii zaznacza, że jako swoje zasadnicze osiągnięcie naukowe, wskazane we wniosku habilitacyjnym, ks. dr Piotr Karpiński uznał monografię *Odsłanianie cielesności. Wieloaspektowa problematyka ciała w fenomenologii francuskiej*, Kraków: Wyd. WAM 2020. Jest obszerna i wielowątkowa praca, która opisuje, rekonstruuje i eksplikuje poglądy wybranych współczesnych myślicieli francuskich na naturę i funkcję ciała ludzkiego oraz różnorakie sposoby jego doświadczania. Dobór przedstawianych postaci wydaje się trafny, aczkolwiek nie wszyscy z nich są w pełnym tego słowa znaczeniu fenomenologami (zwłaszcza J.-P. Sartre i P. Ricoeur). Czytelnik odnosi też wrażenie, że na poglądach jednych z nich Habilitant zna się lepiej i dogłębniej (w szczególności na poglądach M. Merleau-Ponty'ego, J.-L. Marion), a o innych ma wiedzę raczej fragmentaryczną i mniej wnikliwą (dotyczy to J.-P. Sartre'a i P. Ricoeura). Chociaż struktura książki jest przejrzysta i Habilitant dokłada wszelkich starań, aby dokonywać częstych rekapitulacji swoich wywodów, to nie zawsze sama treść wywodów jest dostatecznie jasna. Nie jest niczym zaskakującym, że w publikacji o tej tematyce wykorzystywane są przede wszystkim prace w języku francuskim. Wszelako mało przekonująca jest uwaga poczyniona we wstępie do monografii, że pominięcie dorobku niektórych polskich autorów zajmujących się filozoficzną problematyką dotyczącą ciała jest usprawiedliwione rozproszonym charakterem tego dorobku lub pozafenomenologiczną perspektywą badań (s. 18). Książka Ks. Dra Karpińskiego mieści się całkowicie w ramach tradycji, którą dosyć nieszczęśliwie określa się mianem filozofii kontynentalnej. Ze względu na tematykę, której dotyczy, trudno byłoby jej zarzucać, że całkowicie pomija ona anglosaską filozofię ciała w ramach szeroko rozumianej tradycji analitycznej. Jednakże jakieś drobne nawiązania lub porównania w tym zakresie uczyniłyby tę książkę bardziej wszechstronną.

Habilitant kształcił się w zakresie ekonomii i teologii, chociaż w tej drugiej dyscyplinie interesowała go przede wszystkim tematyka z pogranicza filozofii i teologii. Większość jego stosunkowo obfitego dorobku po uzyskaniu – na podstawie rozprawy o antropologii kazań ks. Józefa Tischnera – stopnia doktora nauk teologicznych mieści się w ramach filozofii. W swoim autoreferacie Ks. Dr Karpiński wymienia aż sześć obszarów tematycznych swoich prac, aczkolwiek ich liczbę dałoby się zapewne zredukować. Prace te są częściowo pokłosem lub kontynuacją badań związanych z doktoratem, a wiele z nich wiąże się tematycznie z monografią habilitacyjną. Nawet jednak po uwzględnieniu tych zastrzeżeń można znaleźć w tym bogatym dorobku sporo odrębnych i wartościowych prac świadczących o dobrych kompetencjach filozoficznych Habilitanta i jego wystarczającej samodzielności intelektualnej. Jeśli weźmie się jeszcze pod uwagę pozostałą jego aktywność akademicką (współpraca z ośrodkami badań fenomenologicznych, udział w konferencjach, staże zagraniczne itd.), to nie można mieć raczej wątpliwości, że ks. dr Karpiński spełnił ustawowy

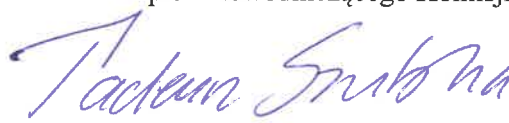
wymóg istotnej aktywności naukowej realizowanej „w więcej niż jednej uczelni [...], w szczególności zagranicznej”.

Na użytek postępowania habilitacyjnego sporządzono cztery szczegółowe recenzje. Pierwsza i druga kończą się konkluzjami jednoznacznie pozytywnymi, trzecia umiarkowaną i obwarowaną zastrzeżeniami konkluzją pozytywną, natomiast czwarta, chociaż dostrzega pewne znaczące walory dorobku Kandydata, skłania się do wniosku negatywnego. Po zapoznaniu się dorobkiem Habilitanta oraz z rzeczonymi recenzjami, a także biorąc pod uwagę ogólny poziom obecnych postępowań habilitacyjnych, prof. Tadeusz Szubka przychylił się do wniosku pozytywnego i uważa, że istnieją podstawy, aby poprzeć opinię o nadanie Ks. Drowi Piotrowi Karpińskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII zwróciła uwagę na to, że w monografii habilitacyjnej przedstawiono w sposób bardzo szeroki tytułowe zagadnienie, co z jednej strony jest zaletą pracy, a z drugiej może być uznane za wadę, ponieważ przy tak obszernym temacie trudno ująć wszystkie zagadnienia w równie dogłębny sposób. Należy jednak docenić, że jest to jedyna tak wieloaspektowa praca na polskim rynku wydawniczym na temat ciała w fenomenologii francuskiej i już sam temat zasługuje na docenienie.

Pozostałe osiągnięcia habilitanta również są na poziomie wystarczającym do wnioskowanie o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie filozofii. Również p. dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII popiera wniosek o nadanie ks. dr. Piotrowi Karpińskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie filozofii.

Podpis Przewodniczącego Komisji:

prof. dr hab. Tadeusz Szubka

**Protokół z posiedzenia Komisji Habilitacyjnej
powołanej przez Radę Dyscypliny Filozofia
Wydziału Filozoficznego UPJPII w Krakowie
w postępowaniu w sprawie nadania księdzu dr. Piotrowi Karpińskiemu
stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia**

Sprawozdanie z dyskusji

Po zainicjowaniu spotkania i powitaniu członków komisji, przewodniczący komisji, prof. Tadeusz Szubka, otworzył dyskusję nad dorobkiem naukowym i dydaktycznym ks. dr. Piotra Karpińskiego prosząc o przedstawienie swoich opinii i konkluzji z recenzji.

Jako pierwsza uczyniła to **prof. dr hab. Wioletta Kowalska**. Analiza Habilitanta przedstawiona w monografii jest bardzo obszerna, jest to dzieło solidne, świadczące o odczytaniu Autora. Posiada wartość niewolnego od błędów solidnego podręcznika akademickiego i spełnia warunki stawiane rozprawom habilitacyjnym. Pozostały dorobek dotyczy problematyki ujętej systematycznie w rozprawie, część dorobku została „skonsumowana” w głównym osiągnięciu. Część artykułów jest z pogranicza, ale dorobek się broni. Bardzo dobre wrażenie robi działalność dydaktyczna, liczba olimpijczyków; nie jest to działalność akademicka, ale jest to bardzo porządna działalność dydaktyczna, organizacyjna, kontakty międzynarodowe, kwerendy zagraniczna, solidna współpraca z Polskim Towarzystwem Fenomenologicznym. To wszystko każe stwierdzić, że wykonana została solidna praca i Habilitant zasługuje na stopień doktora habilitowanego, jednak nie bez wątpliwości.

Następnie opinię o dorobku ks. dra Karpińskiego przedstawił **prof. dr hab. Marek Maciejczak**. Praca nie jest wolna od błędów, językowych i logicznych, wielość słowność przeszkadzała w docenieniu wysiłku naukowego. Widać zdecydowanie Autora by wypełnić ambitny projekt. Słabą stroną pracy jest język metafor i porównań. Tematyka sprzyja zastosowaniu takiego języka, ale język utrudniał odbiór pracy. Przedstawione rozumowania były w części niekonkluzywne. Poza tym Autor przedstawił cały pejzaż francuskiej fenomenologii ciała. Struktura pracy jest prawidłowa, dorobek naukowy, działalność dydaktyczna i popularyzatorska są bez zarzutu. Główne dokonanie spełnia wymagania stawiane rozprawom habilitacyjnym

Prof. dr hab. Jacek Migasiński przedstawił swoją recenzję, w której osiągnięcia dydaktyczne i popularyzatorskie ocenił bardzo wysoko. Jeśli chodzi o dorobek z zakresu publikacji, to jest on

imponujący pod względem ilościowym, jednak poziom publikacji jest nierówny. Kilka tekstów jest tekstami wnoszącymi istotny wkład do polskiej wiedzy filozoficznej, niestety niektóre artykuły są poniżej wymagań stawianych tekstom naukowym. 6 artykułów było opublikowanych w czasopiśmie, w którym Autor pełnił rolę sekretarza lub redaktora naczelnego.

Jeśli chodzi o główne osiągnięcie, trzeba docenić próbę całościowej oceny francuskiej fenomenologii ciała. Praca składa się z 8 rozdziałów. Uwagi wstępne są klarowne i właściwie uzasadniające konstrukcję pracy. Jedyne braki, to brak odwołania się do książki Antona Marczyńskiego z 2016 roku, która dawałaby instrumentarium pojęciowe. Uwagi wstępne są właściwe. Rozdział pierwszy demonstruje historię fenomenologii ciała na gruncie francuskim. Analizy są prawidłowe, aczkolwiek brak jest w bazie źródłowej wstępu Barbary Skargi z antologii francuskiej filozofii XX wieku. Autor wydaje się nie znać części tekstów polskich. Rozdział II poświęcony Sartre'owi oceniony został negatywnie, ze względu na niejasność czy w filozofii Sartre'a mamy do czynienia z filozofią ciała czy z formą filozofii świadomości. Autor tutaj wyraża się niejasno. Niejasno ujęte też jest dzieło „Transcendencja i ego” – nie wiadomo dlaczego Sartre podkreśla transcendencję, nie pokazany został wpływ tego tekstu na filozofię Sartre'a. Rozdział pozostawia wątpliwości i niejasności. Autor w analizach kategorii ontologicznych ciała Sartre'a pokazuje, że nie rozumie różnicy między ciałem własnym / dla innego. Autor te kategorie myli. Wystarczyłoby sięgnąć do książki prof. Kowalskiej, która przeprowadza analizę Sartre'owskiej filozofii ciała. W rozdziale IV poświęconym Levinasowi brak jest odniesień do polskich publikacji. W całym rozdziale mamy do czynienia z niejasnościami i płynnością pojęciową. Kategoria bliskości jest rozumiana potocznie, a oznacza ona nie bliskość przestrzenną, tylko bezpośredniość, brak zapośredniczenia. W tym miejscu uwidacznia się brak warsztatowy. Rozdział V poświęcony Ricoeur'owi budzi ambiwalentne wrażenia. Analiza różnych prac Ricoeur'a jest poprawna, ale brak syntetycznej wizji. Brak jest również w bazie źródłowej fundamentalnej pracy Jarosława Jakubowskiego „Skończoność egzystencjalna”. Gdyby ta praca została uwzględniona, to problematyka byłaby jaśniejsza. W rozdziale poświęconym Michaelowi Henry ponownie brak przywołania polskich przekładów, co powoduje niezrozumiałość tego rozdziału. Autor nie analizuje również fundamentalnej pracy Henry'ego. Rozdział jest skrótowy i zawiera abstrakcyjne powtórzenia Henry'ego. Dla kogoś, kto nie zna filozofii Henry'ego rozdział jest niezrozumiały. Poświęcony Jean Luc Marionowi rozdział VII również wykazuje braki źródłowe, np. brak odwołań do pracy Karola Tarnowskiego. Największym zarzutem do tej niejasnej analizy Mariona jest bezkrytyczne przyjęcie obecnego w polskim przekładzie błędu: ile donacji tyle redukcji, co nie jest właściwym sformułowanie. Dla Mariona jako fenomenologa najważniejsza jest redukcja. Logika wyводу Mariona nie została zrozumiana przez Autora. Rozdział VIII zawiera mnóstwo powtórzeń. Wnioski są powtórzeniami z poprzednich rozdziałów, nie ma tu wprawdzie wielkich błędów, ale analizy są ogólne. W ostatnim rozdziale pojawia się ważna problematyka, którą Autor mógłby lepiej opracować – problematyka erotyczna. Pytanie dlaczego Autor dopiero w VIII rozdziale podejmuje temat relacji erotycznej? Dlaczego ta relacja nie jest analizowana wcześniej? Ogólne tezy pracy są słuszne, brak

jednak całościowej syntezy. Dorobek Autora jest zasadniczo pozytywny, działalność organizacyjna i dydaktyczna oraz wszelka inna jest ze wszech miar godna najwyższej oceny. Jedyne główne osiągnięcie nie spełnia wymogów stawianych przez ustawę. Dlatego też konkluzja recenzji jest negatywna.

Prof. dr hab. Tadeusz Gadacz rozpoczął od oceny głównego osiągnięcia i od przedstawienia konkluzji swojej recenzji. Jest to pierwsza, aczkolwiek nie wolna od błędów, praca – synteza na temat fenomenologii ciała francuskiej. Bardzo pozytywnie ocenia dorobek naukowy dra Karpińskiego, bardzo ciekawe są artykuły z pogranicza filozofii i teologii. Prof. Gadacz zwrócił uwagę na błąd, typowy dla Autorów zajmujących się zagranicznymi autorami, pominięcia tego, co zostało zrobione w Polsce. Prof. Gadacz zwrócił uwagę w kontekście zarzutów prof. Migasińskiego, że jeśli praca byłaby analizą poszczególnych autorów, to trzeba przyznać, że miałyby masę błędów. Ale Autorowi chodzi o fenomenologię ciała i francuski sposób myślenia. Przedstawiona synteza nie jest wolna od błędów, ale zasługuje na pozytywną ocenę.

Następnie swoje opinie przedstawili pozostali członkowie Komisji.

Ks. dr hab. Jarosław Jagiełło dostrzega pewne błędy i niedociągnięcia pracy. Autor zapomniał napisać o czymś istotnym, co poprzedziło francuską fenomenologię ciała, czyli o filozofii ciała i cielesności w klasycznej niemieckiej antropologii filozoficznej, stworzonej między innymi przez Helmutha Plessnera i Arnolda Gehlena. Wartość dodaną pracy stanowi rozdział 8 i ekspozycja dwóch tendencji metafizycznej i teologicznej. Te tendencje u fenomenologów francuskich wyznaczyły późniejszą narrację np. u Hansa Ursy von Balthasara.

Pokazane błędy, zwłaszcza błędy językowe, to błędy również wydawnictwa (odpowiedzialność redakcji za język). Szkoda, że przy tworzeniu pejzażu filozoficznego Habilitant pominął filozofię ciała i cielesności w klasycznej filozofii niemieckiej. Autor zna te problematykę. Słusznie odniósł się do Husserla i Heideggera, ale niemiecka filozofia nie jest mocnym punktem zainteresowania Habilitanta. Warto również zwrócić uwagę na skróty myślowe u Heideggera, od których roi się między innymi na str. 270 – 272 książki. Mimo tych niezgrabności książka o cielesności jest pracą filozoficznie ważną. Nie ma w polskiej literaturze podobnie obszernego opracowania. Ks. dr Karpiński jest znawcą tematu, i nie dyskwalifikują go niektóre pominięcia literatury przedmiotu. Jest też solidny w odsyłaniu czytelnika do literatury źródłowej. Pokazuje też oryginalny charakter fenomenologii ciała w myśli francuskiej. Główne dokonanie Habilitanta, podobnie jak pozostały dorobek, należy ocenić pozytywnie. Prof. Jarosław Jagiełło stwierdził, że ks. dr Piotr Karpiński w stopniu dobrym spełnia wymagania na stopień doktora habilitowanego. Jest utalentowanym popularyzatorem filozofii.

dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII oceniła monografię przedstawioną jako główne dokonanie Habilitanta jako dzieło, w którym Autor pokazał w jaki sposób myśli i analizuje poruszane zagadnienia. Przedstawione analizy są interesujące, rozbudowane, a podejmowany temat ciała w fenomenologii francuskiej na polskim gruncie nie doczekał się do tej pory równie obszernej monografii. Językowe niezgrabności, niejasności w wywodzie stanowią wprawdzie pewną przeszkodę w zrozumieniu analiz, jednak całość pracy jako synteza francuskiej filozofii ciała powinna zostać doceniona i uznana za dzieło, które może stanowić podstawę do nadania stopnie doktora habilitowanego w zakresie nauk humanistycznych dyscyplina filozofia.

Jako ostatni głos zabrał **prof. dr hab. Tadeusz Szubka**. Wskazał na braki i źródło braków w pracy Habilitanta. Chciałby się widzieć więcej artykułów Habilitanta w ważniejszych czasopismach. Jeśli chodzi o główne dzieło, to braki wynikają z ambitnego przedsięwzięcia i prawdopodobnie również z osobliwej drogi naukowej Habilitanta (studiował ekonomię, nie odbył regularnych studiów filozoficznych). Braków jest trochę w pracy Habilitanta. Jeśli ktoś interesuje się fenomenologią to wydaje się, że nie jest najlepszym pomysłem zaczynanie od Tischnera, który jest autorem sugestywnym i inspirującym, lecz fenomenologii w sposób metodyczny nie uczy. Gdyby Autor zaczął od Husserla to miałby narzędzia w ręku do pracy. Brak tych narzędzi powoduje, że wyszło jak wyszło. Autor ma świadomość istnienia literatury w języku polskim, ale nie wykorzystuje tej literatury gruntownie ze szkodą dla pracy. Autor nie wspominał również o tradycji anglosaskiej. Prof. Szubka skłania się do umiarkowanie pozytywnego wniosku o nadanie ks. dr. Karpińskiemu stopnia doktora habilitowanego z filozofii. Główne dokonanie ma swoje usterki, ale można uznać je w stopniu nawet dobrym za spełniające wymogi.

Następnie Habilitant zaprezentował wykład zatytułowany: „Między *diminutio fenomenalitis* a fenomenem przesyconym. Projekt fenomenologiczny Jean-Luca Mariona – rekonstrukcja i krytyka”

Tematem wykładu była rekonstrukcja i krytyczna analiza projektu fenomenologicznego Jean-Luca Mariona, który wpisuje się w liczne próby radykalizacji metody fenomenologicznej. Ta ostatnia została sformułowana we wczesnym dziele E. Husserla *Badania logiczne*, jednakże jego późniejsze dzieła, od *Ideji* po *Kryzys*, rozwijają fenomenologię transcendentálną, a jest to tylko jedna z możliwych realizacji metody fenomenologicznej. Stąd usiłowania kolejnych pokoleń fenomenologów, by powrócić do pierwszej intuicji fenomenologicznej z *Badania logicznych*. Tą drogą radykalizacji fenomenologii poszedł m.in. M. Heidegger i w tym też kontekście należy osadzić projekt fenomenologiczny J.-L. Mariona. Francuski filozof odrzuca fenomenologię Husserla i Heideggera z powodu zbyt uwarunkowania w nich fenomenu, czyli jego zależności bądź od podmiotu, bądź od bycia. Tymczasem należy uwolnić fenomen tak, by przemawiał sam z siebie i w sposób, w jaki sam zechce. Marion dąży

także do poszerzania pola fenomenalności, by objąć badaniem fenomenologicznym „fenomeny niezjawiskowe”, a zwłaszcza fenomen religijny.

Na Marionowski program radykalizacji fenomenologii składa się krytyczna analiza fundamentalnych zasad fenomenologicznych Husserla i odkrycie jednej zasadniczej, badanie redukcji fenomenologicznej i odkrycie donacji, typologia fenomenów i odkrycia fenomenu przesyczonego, nowa koncepcja podmiotu jako l'adonné, a także redukcja erotyczna.

Marion krytycznie analizuje trzy zasady fenomenologiczne, sformułowane przez Husserla. Dwie pierwsze z nich – „ile jawienia się, tyle bycia” oraz „z powrotem do rzeczy samych” – ocenia jako metafizyczne lub przynajmniej pre-fenomenologiczne, trzecią zaś „zasadę zasad”, mówiącą o naoczności jako źródle prawomocności poznania obarcza odpowiedzialnością za przekreślenie jakiegokolwiek fenomenalności, która nie byłaby przedmiotem dla świadomości intencjonalnej. Marion idzie za zdaniem Husserla z artykułu Filozofia jako nauka ścisła: „należy brać fenomeny takimi, jakimi się dają”. Tu odnajduje fundamentalną charakterystykę fenomenu: w nim coś się daje, coś jest dane. To samo-danie się fenomenu stanowi najważniejszą zasadę fenomenologiczną, którą wyraża w formule: „ile redukcji, tyle donacji”.

Operacją niewątpliwie najważniejszą dla fenomenologii jest redukcja. Marion analizuje trzy zwrotne punkty rozwoju i pogłębienia redukcji. Pierwszym etapem była redukcja transcendentalna Husserla, która redukowała fenomeny do Ja intencjonalnego dając mu ukonstytuowane przedmioty. Drugi etap to redukcja egzystencjalna Heideggera, która wypłynęła z oskarżenia o zapomnienie o byciu bytu. Heidegger jednak popełnił ten sam błąd, co Husserl, przy czym o ile Husserl redukował wszystko do przedmiotów, o tyle Heidegger upatrywał źródłowość nie w donacji, lecz w byciu. Marion odrzuca te dotychczasowe redukcje, gdyż zarówno przedmiot, jak i bycie dają się wpierw jako dane, a więc w granicach donacji. Jak pisze: „Husserlowska redukcja do przedmiotowości (pierwsza redukcja) oraz Heideggera redukcja do bycia (druga redukcja), powinny zrobić miejsce dla trzeciej redukcji, bardziej źródłowej, redukcji do donacji”.

W projekcie Mariona to donacja jest najbardziej radykalnym pojęciem fenomenologii. Jest ona fundamentem zarówno tego, co się jawi, jak i tego, co się nie jawi, ale jakoś jest dane. Pojęcie donacji obejmuje całość danych, które dotyczą przedmiotu. Donacja obejmuje także dane negatywne, które nie zjawiają się bezpośrednio w intuicji. Nicość, ciemność, pustka ukazują się podmiotowi jako negacje bytu, zjawiania się, czy pobudzania – Marion powie, że są one dane na sposób rozczarowania. Donacja nie ma granic, jest wcześniejsza, niż byt czy nicość. Nawet jakakolwiek negatywność zakłada donację. Nonsens i sprzeczność też są dane. Donacji nie sposób zaprzeczyć, gdyż popadamy wówczas w błąd błędnego koła, jako że negacja też jest dana. Połączenie dwóch terminów – redukcji i donacji – umożliwia poszerzenie fenomenologii o fenomeny niezjawiskowe, o fenomenalność daną, choć nie prezentującą się naocznie. Przy czym operacja redukcji musi się dokonać w samej donacji. Donacja musi być uwolniona od jakichkolwiek elementów przedmiotowych i podmiotowych, zgodnie z postulatem Mariona, by fenomen dawał się sam, wychodząc od siebie, na swój sposób, takim, jakim

jest. Dlatego też samą donację poddaje redukcji i przeprowadza potrójne epochè: dawcy, biorcy i daru, co odróżnia zresztą donację od wymiany ekonomicznej.

Kolejnym etapem fenomenologicznego programu Mariona jest opracowanie fenomenalności i odkrycie nowych rodzajów fenomenów. Każdy fenomen składa się z dwóch elementów: naoczności i intencji, co odpowiada Husserlowskiej parze noeza-noemat. Marion wyróżnił trzy rodzaje fenomenów w zależności od relacji między intuicją (naocznością) i intencją (znaczeniem): fenomeny ubogie w intuicję (np. fenomeny przedmiotów matematycznych), których cechą jest znaczny przerost intencji (pojęcia) nad naocznością zmysłową; fenomeny prawa powszechnego, których znaczenie odnajduje się jako adekwacja intuicji (naoczności) i intencji (np. przedmioty techniczne) – pozostają one ubogie w fenomenalność, gdyż zjawiają się jedynie jako przedmioty, co Marion określi jako *diminutio phenomenalis*, fenomenalność zmniejszona; wreszcie fenomeny przesycone, gdzie nadmiar intuicji przekracza pojmowanie obiektywne. Fenomeny przesycone nie są przedmiotami, lecz mają strukturę wydarzenia. Ich cechami są: zdziwienie, niespodzianka i nieprzewidywalność. Fenomen przesycony nie daje się domniemywać, czy przewidzieć. Nie poddaje się naukowemu mierzeniu czy weryfikowaniu. Fenomen przesycony to absolutna donacja naoczności, która przekracza wszystkie określone i ograniczające horyzonty. Daje się on absolutnie i w sposób wolny. Jest zarazem możliwy i niemożliwy – jest więc czymś paradoksalnym. Jest też wyposażony w sobość (*soi*) – daje się autonomicznie jako taki i przez siebie, konstytuuje się sam. Marion przyznaje fenomenowi przesyconemu wyjątkowy status, widzi w nim autonomiczną, samodającą się donację, fenomenalność *par excellence*. Marion wyróżnia cztery typy fenomenów przesyconych: wydarzenie, idol, cielesność i ikonę. Nie chodzi tu o metafory, czy figury, lecz o uściślenie cech fenomenu przesyconego w oparciu o kantowskie kategorie: ilości, jakości, relacji i modalności.

Ujmowanie fenomenu jako wolnego i możliwego prowadzi do kolejnego punktu fenomenologicznego programu Mariona, jakim jest nowa koncepcja podmiotowości. Podmiot w fenomenologii Mariona zajmuje pozycję drugorzędną wobec fenomenu i donacji, nie jest on wytwórcą fenomenu. Nie należy rozumieć go jako źródło czy warunek jawienia się, lecz jako świadka zjawiania się. Marion określa ten nowy typ słabszej podmiotowości jako *l'adonné*. Ego kartezjańskie zostaje pozbawione swojego celu transcendentalnego. Podmiot musi przyznać, że otrzymuje fenomen, jest nim obdarowany i to właśnie fakt obdarowania czyni zeń tego, kim jest. Fenomen zatem dając siebie, jednocześnie oddaje podmiot jemu samemu. Podmiot dociera do siebie samego tylko poprzez dar i odkrywa siebie jako obdarowanego (*l'adonné*).

Dalsze opracowanie fenomenalności przynosi redukcja erotyczna. Przedmiotowy świat Husserla stał się odhumanizowany, dlatego potrzebna jest nowa filozofia, która wróciłaby do zagadnienia miłości, gdyż „fenomen erotyczny” nie jest zwyczajnym fenomenem, ale jedynym sposobem dostępu do prawdziwej fenomenalności i do świata sensu. Miłość i redukcja erotyczna jest także jedynym sposobem na przełamanie nihilizmu. Oparcie filozofii na miłości prowadzi do redefinicji ego – ego cogito zostaje zastąpione przez ego amans. Do tego ostatniego prowadzi nowy typ redukcji –

redukcja erotyczna, która nie opiera się na pytaniu „czy jestem?“, ani nawet „czy Kocham?“, lecz na pytaniu „czy ktoś (inny) mnie kocha?“.

Można powiedzieć, że cały program fenomenologiczny Mariona to usiłowanie powrotu do pierwotnego programu sformułowanego przez Husserla w *Badaniach logicznych* i wyciągnięcia z niego maksymalnych konsekwencji. Marion chce uwolnić fenomen od jakichkolwiek uwarunkowań tak, by mógł się on zjawiać z własnej inicjatywy i prezentować się takim, jakim jest. Fenomen nie może być więc przedmiotem, ale też nie może być zależny od podmiotu. Dzięki tak zarysowanemu programowi Marion nie tylko przekracza metafizykę, ale poszerza możliwości samej fenomenologii, która może badać fenomeny niezjawiskowe, nie mające struktury przedmiotu, lecz wydarzenia.

Fenomenologia Mariona stała się przedmiotem licznych polemik i krytyki. W wykładzie zostały omówione trzy głosy krytyczne, sformułowane przez J. Benoista, J. Derridę i D. Janicauda. Jednakże pomimo głosów krytycznych projekt fenomenologiczny Mariona należy uznać za jeden z ciekawszych i bardziej obiecujących. Jest on wyjątkową próbą przemyślenia fenomenologii w dwóch wymiarach: w wymiarze fundamentalnych zasad fenomenologicznych z jednej strony, oraz w wymiarze nowych, pełnoprawnych zastosowań metody fenomenologicznej z drugiej strony.

Po wykładzie przewodniczący prof. Tadeusz Szubka otworzył dyskusję.

Jako pierwszy zabrał głos **prof. Marek Maciejczak**. Wykład potwierdził charakter filozofii francuskiej i zastrzeżenia głównie wobec języka. Prof. Maciejczak zapytał w jaki sposób Habilitant rozumie pojęcie analizy filozoficznej? Analiza służy do sformułowania końcowych wniosków, nie tylko do rysowania pejzażu.

Habilitant odpowiedział, że jest to rozumowy i krytyczny namysł nad rzeczywistością z wykorzystaniem pojęć i terminów filozoficznych. Analizie filozoficznej można poddać fenomen ciała, co pokazał w książce. Wykład miał temat dość szeroki, czasu był ograniczony, ale za pomocą pojęć Marionowskich można prowadzić analizę filozoficzną.

Prof. Jacek Migasiński zapytał o konkretną kwestię i poprosił Habilitanta o wyłożenie pojęcia *intuition* (po polsku naoczność). W polskim przekładzie coś „skrzypi“. Czy pojęcie naoczności tutaj pasuje czy można coś nowego wymyślić?

Habilitant w odpowiedzi wymienił intuicję oraz naoczność. Naoczność musi się komuś pokazać. W przypadku fenomenu przesyconego tego nie ma, dopiero musi się pokazać. Należy szukać takich określeń jak danie – tak jak jest u Mariona. Nie może to być widzialność, bo to przekracza fenomeny zjawiskowe. Danie fenomenowi może być zbyt szerokie. Intuicja z kolei to pojęcie zbyt szerokie u Husserla i mogłaby obejmować też naoczność. Na pewno zagadnienie jest warte przemyślenia.

Prof. Wioletta Kowalska zapytała o swoje dwie uwagi z recenzji odnośnie Heideggera i Levinas'a. Jaka jest relacja pomiędzy bytem i byciem u Heideggera? W pracy było to oddzielnie ujmowane, bycie jako odrębne od bytu. Drugie pytanie dotyczyło Levinasa. Habilitant przeprowadził rozróżnienie między wymiarem fenomenologicznym i etycznym. U Mariona donacja ma mieć charakter fenomenologiczny. U Levinasa jest to doświadczenie etyczne, pytanie czy ma charakter również fenomenologiczny? Levinas nie formułuje etyki normatywnej. Pyta o przeżycie zobowiązania wobec drugiego. Wreszcie jak wygląda sprawa ciała innego. Inny nie ma ciała? Tak jest napisane w książce.

Habilitant odpowiedział, że wnikliwie się nad tym zastanawiał. U Levinasa wyróżnienie porządku fenomenologicznego i etycznego nie ma większego sensu. Relacja etyczna jest relacją źródłową, dlatego jest u Levinasa filozofią pierwszą. Jeśli chodzi o ciało innego to u Levinasa sprawa nie jest oczywista i prosta. Na pewno do połowy dzieła „Całość i nieskończoność” Levinas przyjmuje brak ciała u innego. Najpierw mamy narodziny mojej podmiotowości jako cielesnego. Zanim pojawi się inny, mamy fragment stosunku ja do świata, przeżywanie świata. Potem pojawia się inny. Inny jest radykalnie inny, to idea transcendencji. Jeśli ja mam ciało, to inny mieć nie może. Inny jest śladem Boga, nieskończoności. Potem przy opisach konkretnych fenomenów u Levinasa, domu, kobiecości, erotyczności, nie da się powiedzieć że inny nie ma ciała. Jednak nie jest to sprawa jednoznaczna. Relacja ja – inny u Levinasa, to relacja Ja – Bóg. Ważne co jest tym pierwszym. Jeśli ja jest cielesnym, a inny jest śladem nieskończoności, to nie ma ciała. Inny jednak może mieć ciało i sprawa nie jest jednoznaczna, te kwestię trzeba doprecyzować.

Jeśli chodzi o Heideggera to mówimy o byciu bytu. Mogło to nie zabrzmieć zbyt precyzyjnie w książce. U Mariona dostęp do bycia bytu daje Dasein. Marion nie może się z tym pogodzić, że bycie bytu nie jest ostateczną instancją. Bycie ma charakter donujący.

Przewodniczący podziękował Habilitantowi za wykład.

Przewodniczący otworzył dyskusję przed przystąpieniem do głosowania.

Prof. Jacek Migasiński wyraził swoje pozytywne zaskoczenie. Wykład był bardzo dobry, klarowny i prawie bezbłędny. Gdyby coś takiego czytał, konkluzja recenzji byłaby pozytywna. Żadnych błędów w wykładzie prof. Migasiński nie stwierdził. Wykład miał zaskakująco wysoki poziom, być może dzięki długiemu okresowi jaki minął od publikacji książki do czasu wykładu. Sama książka sprawia wrażenie wydanej zbyt pośpiesznie. Na ten moment wydaje się, że Habilitant potrafiłby wybrnąć z wszystkich stawianych w recenzji zarzutów, potrafi samodzielnie analizować i wyciągać wnioski.

Ks. dr hab. Jarosław Jagieło, prof. UPJPII stwierdził, że książka została napisana w pośpiechu i stąd pewne niedopracowania różnych wątków. W wykładzie Habilitant pokazał, że jest dobrym znawcą fenomenologii francuskiej. Pokazuje klimat myślenia i dobrze ten klimat myślenia oddaje. Samodzielny pracownik naukowy ma uczyć i Habilitant z pewnością temu zadaniu sprosta.

Prof. Wioletta Kowalska oceniła wykład jako bardzo porządny. Celem nie była samodzielna analiza problemu filozoficznego, nie jest to celem wykładu habilitacyjnego. Habilitant pokazał porządną wiedzę filozoficzną, popartą nawiązania mi do innych filozofów. W wykładzie nie było żadnych potknięć i pokazane zostało dobre osadzenie w problematyce. Sama książka jest pełna powtórzeń, pewnych niejasności i nieścistości. W wykładzie takich niejasności nie ma i jest to duży plus w całokształcie dorobku.

Prof. Maciejczak podtrzymał swoje uwagi odnośnie do języka. Dobra korekta językowa by się książce przydała. Warto również aby Habilitant popracował nad precyzją języka, jego kompetencje są jednak wystarczające.

Prof. Tadeusz Gadacz stwierdził, że Habilitant jest świetnym dydaktykiem. Trudno pisać duże przeglądowe syntezy. Wykład jedynie utwierdził w przekonaniu, że jest to osoba świetnie przygotowana do pracy naukowej i dydaktycznej.

Dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII stwierdziła, że Habilitant wprawdzie przekroczył i to znacznie ustalone ramy czasowe, co nie powinno się dobremu dydaktykowi przytrafiać, jednak sam wykład był przeprowadzony w sposób prawidłowy i Habilitant pokazał swoje kompetencje merytoryczne.

Prof. Tadeusz Szubka również bardzo wysoko ocenił wykład Habilitanta. Odpowiedź na pytanie o analizę filozoficzną była wprawdzie nieco powierzchowna, ale jak na wypowiedź bez wcześniejszego przygotowania należy ją uznać za dobrą.

Ponieważ nikt nie zabierał już głosu, przewodniczący Komisji zapowiedział głosowanie, a wcześniej przypomniał zasadę wskazaną przez RDN: „W przypadku braku uregulowania przez podmiot habilitujący zasadniczej części wskazanych zagadnień należy przyjąć, że komisja habilitacyjna głosuje zwykłą większością oddanych głosów w obecności wszystkich jej członków”. Habilitant zażyczył sobie głosowanie w trybie jawnym.

Na podstawie recenzji oraz dyskusji w trakcie posiedzenia komisji habilitacyjnej powołanej w dniu 09 czerwca 2021 r. przez Radę Dyscypliny Filozofia Wydziału Filozoficznego UPJPII w Krakowie

jej członkowie uznali, iż ks. dr Piotr Karpiński posiada osiągnięcia naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora stanowiące „znaczny wkład” do dyscypliny filozofia oraz wykazał się „istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni”, co oznacza, iż spełnia wymagania sformułowane w art. 219 ust 1 Ustawy 2.0, dlatego jednogłośnie (7 ZA) podjęli uchwałę o wystąpieniu do Rady Dyscypliny Filozofia Wydziału Filozoficznego UPJPII w Krakowie z wnioskiem o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Podpis przewodniczącego:

prof. dr hab. Tadeusz Szubka

A handwritten signature in blue ink, reading "Tadeusz Szubka", written over a horizontal line.